

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ, ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ Α΄ ΤΑΞΗΣ

Γ΄ ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ

- **Γενικά**

Φωνηεντόληκτα λέγονται τα ουσιαστικά που έχουν χαρακτήρα θέματος φωνήεν.

(Συμφωνόληκτα λέγονται τα ουσιαστικά που έχουν χαρακτήρα θέματος σύμφωνο.)

Τα φωνηεντόληκτα ουσιαστικά της γ΄ κλίσης λήγουν σε:

-ως, -ωος / -υς, -υος / -ις, -εως / -υς, -εως / -υ, -εως / -εύς, -έως / -αῦς, -αός / -ώ, -οῦς / -οῦς, -οός

- **Παραδειγματικές κλίσεις**

Καταληκτικά μονόθεμα σε -ως, (-οως):

	Ενικός	Πληθυντικός
Ον.	ὁ δμῶς	οἱ δμῶες
Γεν.	τοῦ δμῶος	τῶν δμῶων
Δοτ.	τῷ δμῶι	τοῖς δμῶσι(ν)
Αιτ.	τὸν δμῶα	τούς δμῶας
Κλητ.	(ῶ) δμῶς	(ῶ) δμῶες

Καταληκτικά μονόθεμα σε -υς, (-υος):

	Ενικός	Πληθυντικός
Ον.	ὁ ἰχθύς	οἱ ἰχθύες
Γεν.	τοῦ ἰχθύος	τῶν ἰχθύων
Δοτ.	τῷ ἰχθύϊ	τοῖς ἰχθύσι
Αιτ.	τὸν ἰχθύν	τούς ἰχθύς
Κλητ.	(ῶ) ἰχθὺ	(ῶ) ἰχθύες

Καταληκτικά μονόθεμα σε -εύς, (-έως):

	Ενικός	Πληθυντικός
Ον.	ὁ γονεὺς	οἱ γονεῖς
Γεν.	τοῦ γονέως	τῶν γονέων
Δοτ.	τῷ γονεῖ	τοῖς γονεῦσι
Αιτ.	τὸν γονέα	τούς γονέας
Κλητ.	(ῶ) γονεῦ	(ῶ) γονεῖς

Καταληκτικά μονόθεμα σε -οῦς, (-οός):

	Ενικός	Πληθυντικός
Ον.	ὁ βοῦς	οἱ βόες
Γεν.	τοῦ βοός	τῶν βοῶν
Δοτ.	τῷ βοῖ	τοῖς βουσί(ν)
Αιτ.	τὸν βοῦν	τούς βοῦς
Κλητ.	(ῶ) βοῦ	(ῶ) βόες

Καταληκτικά μονόθεμα σε -αῦς, (-αός):

	Ενικός	Πληθυντικός
Ον.	ἡ γραῦς	αἱ γρᾶες
Γεν.	τῆς γραός	τῶν γραῶν
Δοτ.	τῇ γραῖ	ταῖς γραυσι
Αιτ.	τὴν γραῦν	τάς γραῦς
Κλητ.	(ῶ) γραῦ	(ῶ) γρᾶες

Καταληκτικά διπλόθεμα αρσ.-θηλ. σε -ις,(εως):

	Ενικός	Πληθυντικός
Ον.	ἡ κρίσις	αἱ κρίσεις
Γεν.	τῆς κρίσεως	τῶν κρίσεων
Δοτ.	τῇ κρίσει	ταῖς κρίσεσι
Αιτ.	τὴν κρίσιν	τάς κρίσεις
Κλητ.	(ῶ) κρίσι	(ῶ) κρίσεις

Καταληκτικά διπλόθεμα αρσ.-θηλ. σε -υς,(-εω)

	Ενικός	Πληθυντικός
Ον.	ὁ πῆχυς	οἱ πῆχεις
Γεν.	τοῦ πήχεως	τῶν πήχεων
Δοτ.	τῷ πήχει	τοῖς πήχεσι
Αιτ.	τὸν πῆχυν	τούς πήχεις
Κλητ.	(ῶ) πῆχyu	(ῶ) πῆχεις

Καταληκτικά διπλόθεμα ουδ. σε -υ,(-εως):

	Ενικός	Πληθυντικός
Ον.	τὸ ἄστυ	τὰ ἄστυ
Γεν.	τοῦ ἄστεως	τῶν ἄστεων
Δοτ.	τῷ ἄστει	τοῖς ἄστεσι
Αιτ.	τὸ ἄστυ	τὰ ἄστυ
Κλητ.	(ῶ) ἄστυ	(ῶ) ἄστυ

Ακατάληκτα διπλόθεμα σε -ῶ, (-οῦς):

	Ενικός	Πληθυντικός
Ον.	ἡ λεχώ	αἱ λεχοὶ (β' κλ.)
Γεν.	τῆς λεχοῦς	τῶν λεχῶν
Δοτ.	τῇ λεχοῖ	ταῖς λεχοῖς
Αιτ.	τὴν λεχώ	τάς λεχοῦς
Κλητ.	(ῶ) λεχοῖ	(ῶ) λεχοὶ

Ακατάληκτα διπλόθεμα σε -ῶ, (-οῦς):

	Ενικός	Πληθυντικός
Ον.	ἡ πειθῶ	(δεν έχει)
Γεν.	τῆς πειθοῦς	
Δοτ.	τῇ πειθοῖ	
Αιτ.	τὴν πειθῶ	
Κλητ.	(ῶ) πειθοῖ	

• Παρατηρήσεις

- Στα καταληκτικά μονόθεμα σε -υς, -υος:
 - Η κλητική ενικού σχηματίζεται χωρίς κατάληξη, π.χ. (ῶ) κλιτύ (=πλαγιά), στάχyu, πληθύ, ἰχθύ.
 - Όλοι οι μονοσύλλαβοι τύποι, όταν τονίζονται στη λήγουσα, παίρνουν περισπωμένη, π.χ. ἡ δρυς, τὴν δρῦν, ῶ δρυῖ, τάς δρυς
 - Στην αιτιατική πληθυντικού, όταν τονίζονται στη λήγουσα, παίρνουν περισπωμένη. π.χ. τούς ἰχθύς, τάς κλιτύς, τάς ἰσχῦς
 - Η αιτιατική ενικού λήγει σε -ν, αντί σε -α π.χ. τὸν ἰχθύν, τὴν κλιτύν και η αιτιατική πληθυντικού λήγει σε -ς και όχι -ας π.χ. τούς βότρυς, τάς ὄσφυς.
- Στα καταληκτικά διπλόθεμα αρσενικά και θηλυκά σε -ις, -εως και στα καταληκτικά διπλόθεμα αρσενικά και θηλυκά σε -υς, -εως:
 - Η γενική ενικού και πληθυντικού τονίζονται στην προπαραλήγουσα π.χ. τῶν πόλεων, τῶν πελέκεων, τῶν δυνάμεων
 - Σχηματίζουν την αιτιατική ενικού σε -ν και την κλητική χωρίς κατάληξη π.χ. τὴν πρᾶξιν, (ῶ) πρᾶξι, τὴν φύσιν, (ῶ) φύσι, τὴν βάσιν, (ῶ) βάσι.
- Στα καταληκτικά μονόθεμα σε -εὺς, -έως:
 - Η κλητική ενικού είναι ὁμοια με το θέμα χωρίς την κατάληξη π.χ. (ῶ) βασιλεῦ, γραμματεῦ
 - Η αιτιατική πληθυντικού λήγει σε -ας π.χ. τούς βασιλέας, γονέας, γραμματέας.
- Τα ακατάληκτα διπλόθεμα σε -ῶ, -οῦς:
 - Δεν ἔχουν κανονικά πληθυντικό αριθμό, αν ὁμως χρειαστεί να τον σχηματίσουν, κλίνονται κατά την β' κλίση π.χ. ἡ λεχώ, αἱ λεχοὶ
 - Σχηματίζουν την κλητική ενικού σε -οῖ και τονίζονται αναλογικά με τη δοτική π.χ. τῇ πειθοῖ, (ῶ) πειθοῖ.

Να μεταφέρετε τα παρακάτω ουσιαστικά στην δοτική και αιτιατική ενικού και πληθυντικού αριθμού:

	ΕΝΙΚΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ		
	ΓΕΝΙΚΗ	ΔΟΤΙΚΗ	ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΔΟΤΙΚΗ	ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ
<i>τὸ ἄστυ</i>						
<i>ἡ πειθῶ</i>						
<i>ἡ ποιήσεις</i>						
<i>ἡ ἰσχύς</i>						
<i>ἡ δρῦς</i>						
<i>ὁ βαφεύς</i>						
<i>ὁ πῆχυς</i>						
<i>ἡ δύσις</i>						
<i>ὁ ἱερεύς</i>						
<i>ὁ χαλκεύς</i>						